

סקירה על ספרי הרב מרדכי אליהו זצ"ל

הקדמה

דרכו המיוחדת של מרן הראשון לציון הרה"ג מרדכי אליהו זצ"ל קשרה אליו אנשים מכל הגוונים והחוגים: חילוניים ודתיים, ספרדים ואשכנזים, אנשי העדה החרדית ואנשי "נטורי קרתא", אנשי ההתיישבות, רבני הציונות הדתית, אנשי ציבור ממפלגות דתיות וחילוניות ועוד. אי לכך, בחירתו כרב ראשי וראשון לציון נראתה כדבר טבעי ומובן מאלי, הלא הרוב הגדול של רבני הארץ בחרו בו כנציגם וכמורה דרכם.

רבים לא ידעו אז, וכנראה לא יודעים גם היום, כי הבחירה הייתה בעל כורחו של הרב. שבועיים בלבד לפני הבחירות שלח אליו הבבא סאלי את שמשו, שאמר לו במילים אלו: "בשמים החליטו שאתה הוא הרב הראשי, לך מייד להגיש את מועמדותך". למרות דחיפה זו, הרב הסכים להגיש את מועמדותו רק לאחר שהוא קיבל לכך את הסכמת הרבנית.

בא' בניסן תשמ"ג התקיימו הבחירות לרבנים הראשיים לישראל ב"היכל שלמה" בירושלים. ואכן, מרן הרב אליהו זצ"ל נבחר יחד עם הרה"ג אברהם שפירא זצ"ל לכהונה של עשר שנים.

בב' בתמוז ה'תשמ"ג, בטקס ממלכתי רב רושם, הוכתר מרן הרב לרב ראשי ו"ראשון לציון" בבית הכנסת "רבן יוחנן בן זכאי" בעיר העתיקה.

פעולותיו כראשון לציון התפרסו על פני תחומים רבים. הן בלשכתו כרב ראשי, הן בעבודתו בבית הדין הגדול והן בביתו ובפגישות עם הציבור. בפעילותו ביקש הרב להגיע אל כל שכבות הציבור, בעיקר לאלה שאינם קרובים בדרך כלל לתורה ולדרכה. לשם כך הוא נתן שיעורים בכל רחבי הארץ, בערים ובעיירות הפיתוח, במושבים ובקיבוצים, בבתי ספר ובמקומות עבודה, ובכל מקום בו אפשר היה לפגוש באופן בלתי אמצעי את עם ישראל, קטון כגדול.

לכל אחד מגדולי ישראל דרך משלו ותורה הייחודית לו. לאחר מותם הדרך היחידה לראות ולחוש את גדולי ישראל, ולדבוק בהם, היא ע"י לימוד ועיסוק בתורתם. "דובב שפתי ישינים" - כל תלמיד חכם שלומדים תורתו שפתותיו דובבות בקבר.

שנים רבות רצינו ללמוד את תורתו הגדולה של הראשל"צ זצ"ל, ולא עלתה בידינו. בימי חיותו לא הרגשנו בחסרון הזה בגלל הזמינות הגדולה שהייתה לנו

כלפי הראשל"צ זצ"ל. רצית להרגיש את תורתו - הלכת לשיעור הלווין, רצית להרגיש את קדושתו - הלכת לתפילת ותיקין בבית מדרשו "היכל יעקב", וכבר נתמלאת בזיוו של הצדיק פוסק הדור וכל שאלותיך כלא היו.

עתה, אחרי הסתלקותו, מורגש החיסרון הגדול, כולנו הולכים ומחפשים את תורתו. התברר לנו שבעצם אין לרב ספרים, וכל תורתו היא תורה שבע"פ. אולם האמת אינה כזו, אלא תורה גדולה עומדת בפתחנו ולאט לאט אנו מגלים אור גנוז זה.

במהלך השנים האחרונות מתחוללת מהפיכה גדולה בהוצאת כתבי הראשל"צ זצ"ל. נפתח ונתאר כיצד התחיל נושא הוצאת כתבי הרב זצ"ל לאור.

ספר הלכה

בשבתו של מרן הרב על כסא הרבנות הראשית, נגע לליבו המצב העגום של לימוד ההלכה בעם ישראל, ובפרט אצל ילדי ישראל הצעירים. תחושת מצוקה זו נבעה מכך שהלימוד היה בספרים שפסיקת ההלכה שבהם לא היתה ברורה, או כזו שלא היתה בהתאם לפסקי הספרדים ועדות המזרח. בעקבות זאת, אזר הרב כוח וכתב ספר הלכה המותאם ללימוד לכלל הציבור.

ספר זה יצא לפני כעשרים וחמש שנים, אולם מהדורה זו אזלה. על אף שהיה ביקוש גדול לספר, הוא עדיין לא יצא בשנית. ברבות השנים נוספו לספר הערות והארות רבות של מרן, חלקן מתוך כתב ידו וחלקן מתוך דבריו שאמרו בשיעורים ובהזדמנויות שונות. כיום, ראינו צורך לכנס ולהוציא לאור תורה גדולה וחשובה זאת, ולהביאה בפני הלומדים הצמאים לדבר ה'. הספר עבר עריכה מחודשת, נוספו לו פרקים חדשים, ובעזרת ה' הוא יצא לאור במהלך השנה הקרובה.

מטרתנו בפרויקט זה כשלב ראשון היא להוציא לאור את כל הנושאים הקשורים לשולחן ערוך:

אורח חיים

חלק א': מקביל לסימנים א' – ר"מ בשו"ע, נמצא בשלבי הגהה אחרונים.
חלק ב', עוסק בהלכות שבת, סימנים רמ"ב – ש"מ. בעריכת הרב שמואל אליהו, רבה של צפת, העוסק בביקורת ועריכה.

חלק ג': עוסק במועדים וימים מקביל לסימנים תכ"ט – תרצ"ז. גם חלק זה עבר עריכה חדשה.

יורה דעה

חלק ד': הלכות המטבח היהודי, בשר וחלב, כשרות, תולעים וכו'.
חלק ה': (דרכי טהרה- להלן נרחיב על הספר) הלכות בענייני רפואה עם התקדמות עולם הרפואה בנוסף הלכות יחוד, חופה ועוד.

חלק ו': מצוות התלויות בארץ.
חלק ז': הלכות אבילות וטומאת כהנים.

דרכי טהרה

לפני כ-30 שנה התחיל הראשל"צ זצ"ל להעביר שיעור בטהרת המשפחה לנשות אברכים מתלמידי ישיבת "מרכז הרב", שיעורים אלו התקיימו בביתו ושימשו בסיס ראשוני לספר. בעריכת החוברות השתתפו הרב ניסים אחיטוב והרב דוד לוי.

לאחר שנים קובצו החוברות לספר שנערך ע"י הרב שמואל אליהו והרב זאב נוימן. מאז יצאו מספר מהדורות ללא שינוי גדול ביניהם. בשנת תשס"ז התקבצו מספר תלמידי חכמים, ובראשם הרב קוסטינר ראש ישיבת מצפה רמון, וישבו ארוכות עם הרב זצ"ל והעמידו מהדורה מתוקנת.

לאחר פטירת הראשל"צ זצ"ל ערכנו מחדש את כתביו שהשאיר לנו, וביניהם אלפי תשובות בכתב על שאלות שנשאל על ספרו דרכי טהרה. אספנו את הדברים, פענחנו את כתב היד, וערכנו השוואה בין פסיקת הרב בנושא המפורסמת בכל כתביו. במקרים הקשים העלינו את השאלות להכרעה בפני שני בני הרב, הרב שמואל, רבה של צפת, והרב יוסף, ראש מכון דרכי הוראה. ערכנו אותם לשונית ושילבנו אותם בספר לפי הקשרם בנושאים המתאימים. לא שילבנו בספר זה את אין ספור התשובות שניתנו בע"פ, רק "תורה שבכתב" נערכה ושולבה בספר. ברור שתשובות בכתב שניתנו למקרים חריגים, והוראות שעה שבהן פסק הראשל"צ זצ"ל לא הודפסו, משום היותם הוראה ליחיד לעומת הדברים הכתובים בספר כהוראה לציבור.

תוכן הספר

הספר חולק לשני חלקים:

בחלק א' השארנו את הטקסט המקורי כמו שהוא במהדורה הקודמת, עליו הוספנו את מאות התשובות בכתב היד שנשתמרו בלשכתו.
בחלק ב' התווספו פרקים חדשים, בכל פרק עשרות שאלות ותשובות אקטואליות.

הפצת ספר זה, דרכי טהרה, ברבבות עותקים מעידה בעדות ברורה על קבלת דעתו ופסיקתו בנושאים אלו על ידי כל העדות והחוגים השונים הקיימים בעם. דבר מיוחד במינו.

למועדים וימים

לאחר שהרב זצ"ל סיים בהצלחה את תפקידו כרב ראשי, יחד עם עמיתו ראש ישיבת מרכז הרב אברהם שפירא זצ"ל, חזר הרב ללשכתו הישנה

בה היה מורה לעם היושב בציון ובתפוצות את אשר יעשו. כך יצאו חוברות ומחזורים העוסקים בהלכות חגים. לאחר זמן נאספו החוברות ונאגדו לספר מיוחד העוסק בדיני המועדים והזמנים לבני אשכנז וספרד. בכך קנה לו הרב את מעמדו גם אצל בני אשכנז ולא רק אצל יוצאי ספרד.

קיצור שולחן ערוך

במהלך השנים ישב הרב יחד עם בנו הרב שמואל אליהו, רבה של צפת, וכתב הערות ופסקים על הספר קיצור שו"ע של הרב גנאצפריד. ספר זה נועד במיוחד לדורנו. אנו חיים בדור שקיבוץ הגלויות הוא חלק מעברו ומתרחש גם כיום. בדור הזה חיים בכפיפה אחת גם ספרדים וגם אשכנזים, ובימינו מרובים גם אלה שנולדו להורים מעדות שונות. מציאות מבורכת זו היא חלק מתהליך חשוב בגאולת ישראל, מעין מה שנאמר על ט"ו באב: "לא היו ימים טובים לישראל כמו ט"ו באב וכו'" שכן בו "הותרו שבטים לבא זה בזה".

ברור לכולנו שאי אפשר לחנך ילדים שלא על פי ההלכה שהם נוהגים בבתיהם. זה לא נכון ולא יעיל. בסופו של דבר חלק מהילדים יזנחו את החינוך הזה שכן הם ירגישו שהוא לא שלהם. כמו כן אי אפשר לחנך כיתה על פי הרוב או על פי המורה, כי גם המיעוט לא בטל ברוב ובודאי הרוב לא בטל לרוח המורה. צריכה להיות גישה מאחדת, שלא תבטל את המיוחד שבכל עדה. לשם כך חובר ספר זה בצורת הערות על ספרו של הרב גנאצפריד. לגישה הזאת יש משמעות לא רק בעיצוב הצורני של הספר, אלא גם בפסיקת ההלכה עצמה המחפשת את המאחד ולא את המפריד. גם אם יש מחלוקת במנהג בין העדות השונות - היא מחפשת את הדרך לאפשר לשני פסקי ההלכה לחיות בשלום ובכבוד אחד עם השני. מיותר להסביר כמה חשובה דרך זו גם לטווח המיידי וגם לטווח הארוך. אנחנו עם אחד, קיבלנו את התורה "כאיש אחד בלב אחד" ולשם כך כל מגמתנו.

חברי המכון להוצאת כתבי הראשל"צ זצ"ל ראו ברוח זו לא רק להאדיר את הישן במחלצות חדשות, אלא גם לאסוף את פסיקות הרב האקטואליות הלכה למעשה לחיי היום יום. פסיקות אשר הביאן הרב בארוכה ובניתוח הסוגיות, דבר שבא לידי ביטוי במרחבי כתביו ושיעוריו המאלפים. כל זאת תוך תימצות והבאת מקורות כדי להביא בפני הלומד בקיצור את מירב התועלת הלכה למעשה. עבודת מיון זו של איסוף ראשוני, של התאמה לסדר הסימנים, תיאום פסיקותיו, בדיקת מקורות דרשה מאמץ רב והעורכים נאלצו לעבוד באחריות רבה שעות נוספות. יש לציין, כי כל הערות אלו לפני סידורן על הדף היו עוד בפני הרב לפני הסתלקותו, והוגהו על ידיו ובעצתו. עוד נציין כי הרב ראה לנכון להוסיף פסקי הלכה בענייני מצוות התלויות

בארץ, כגון: כלאים, ערלה, נטע רבעי, תרומות ומעשרות ושביעית וכד', אשר הרב גאנצפריד לא התייחס אליהן (כי אינם נוהגים בחו"ל).

מאמר מרכזי ושבתה הארץ

ספר זה הינו עבודה מקיפה בתורתו של הראשל"צ זצ"ל במשנת השמיטה. ספר זה נחוץ בעיקר במדינת ישראל המתחדשת באשר רק בה מקיימים את מצוות שנת השבע, כך שחובת ההוראה למעשה הלכתית – אקטואלית - מודרנית הם חובת השעה לניהול מערכות מודרניות באורח חיים הלכתי מעשי.

ספר זה כולל שני חלקים:

חלק א' - קיצור הלכתי והדרכה מעשית מפורטת בכ"ג פרקים [הן לצרכן בביתו והן לחקלאי בשדהו], הן לניהול אורח חיים לבית והן לניהול אורח חיים לחקלאי.

חלק ב' - בכ"ז סימנים מובאים מחקרים בסוגיות כבודות משקל להכרעה מעשית מודרנית לשנת השמיטה בימינו בעת המודרנית. יש להדגיש כי בסימן ט"ז הוכיח הרב באריכות על נחיצות היתר המכירה בעידן המודרני כדי לתת פתרון הלכתי מעשי, בעיקר ברמת השיווק, בכדי לפתור בעיות המתעוררות תוך כדי מסחר בתוצרת שביעית. [מדור זה מודגש בכותרות ראשיות וכותרות משנה על מנת שיקל על הקורא שלא מונח עמוק בסוגיות אלו שיוכל להבין את הנקרא], ומלבד זאת הושם דגש על סיכומי הסוגיות בסוף כל סוגיה וסוגיה. מדור זה תומלל משיעוריו והרצאותיו וכן מכתבי יד פזורים של הראשל"צ זצ"ל בנושאים אלו.

בסוף הספר יש אינדקס מפורט הן למקורות והן לנושאים ולערכים הנזכרים בספר זה.

מיותר להאריך על חשיבות ונחיצות ספר זה לפרט ולכלל, בפרט בזמן המודרני שלנו, הן בתחום החקלאי, והן בתחום האורח החיים השיווקי בשווקים, והן בנוהל אורח חיים בבית ובמטבח. וכדוגמה את השינוי בפסק ההלכה שחל עם שינוי בדפוסי התנהגות באופני השימושים בסוגי הפירות לסוגיהם.

הראשל"צ זצ"ל מצטיין, לא רק בניתוח הסוגיות ובליבון הכללים ההלכתיים המנחים בנושא זה, אלא גם בירידה לפרטים ופרטי פרטים מעשיים באורח חיינו המודרניים ובמתן פתרונות מעשיים בצועיים. תורת הראשל"צ זצ"ל עד להוצאת ספר זה הייתה מפוזרת בהוראותיה הן בקבצים הן בעלונים והן כתושבע"פ, ויש שרק חקלאי השדה קבלו הוראותיו, ויש שקבלו הוראותיו רק במישור הנחיותיו לבית הפרטי. המיוחד בספר זה הוא בכך שכל חברי המכון התכנסו על מנת לקבץ את כל משנתו והנחיותיו לשנת השמיטה בעידן המודרני.

ספרים בהכנה

א. שו"ת מאמר מרדכי

אחת מהנושאים החשובים העומד בימינו בפני פוסקי ההלכה היא היכולת לשלב בין עולם ההלכה בטהרתו, השומר על המסורת כמלא הנימה, ובין עולם המעשה המודרני והמתחדש.

שילוב של עולם המעשה עם עולם הלימוד ברמתו הגבוהה, דורש ידע עצום בעולם ההלכה ובסברותיה מחד גיסא, וידע עצום ברמה הטכנולוגית מאידך גיסא. מעטים הם גדולי ישראל שלקחו אחריות על שילוב זה, ובין מעטים אלו ניתן למצוא את הראשל"צ זצ"ל. בשבתו על כס הרב הראשי עסק הרב במגוון רחב של נושאים סבוכים שביקשו את פסיקתו, כגון: השתלת איברים, קיום שמיטה במדינה מודרנית, היתר עגונות של חיילים שהלכו למלחמה ולא חזרו, ועוד.

כבר שנים רבות אנו שומעים את בקשת הציבור לשמוע את דעת מרן הראשל"צ זצ"ל בסוגיות השונות. בפרויקט זה ליקטנו ממגוון הנושאים בהם עסק מרן, שהתפרסו על פני שנים רבות ובמרחב גדול של במות תורניות, מחקריות וציבוריות.

פרסום תשובות אלו שופך אור על דרך פסיקתו המיוחדת של מרן. בעוד שב"שו"ת הרב הראשי" [ראה להלן] הושם הדגש על תשובות קצרות ומתומצות, כאן הדגש הוא על הרחבת היריעה, שיטת הלימוד ודרך הפסיקה.

תוכנית העבודה: חלקים א' - ב' - כוללים את עקרי שיטתו של מרן בפסיקת ההלכה, פסיקה על פי תורת הנסתר והקבלה, ועוד. חלק ג' - שאלות שהתעוררו במדינת ישראל המתחדשת, כגון: החזרת שטחים, פדיון שבויים ועוד.

חלק ד' - שאלות ומחקרים בהלכות שבת, כגון: פלטה של שבת, קריאה לשרותי חירום ועוד.

חלק ה' - שאלות ומחקרים בהלכות פסח, הכשרת המטבח המודרני ועוד.

חלק ו' - שאלות בענייני "אבן העזר".

חלקים ז' - יב' - כל תחומי החיים וההלכה.

שלבי העבודה עריכת ספרי שו"ת מאמר מרדכי:

איסוף:

חלק מתשובות אלו נתנו בכתב, כמכתבים לגדולי ישראל, ולעם היושב בציון ובתפוצות. הואיל והכתיבה הייתה ביד ולא ממחושבת, נמצא כי תשובות רבות ניתנו בכתב ידו של הרב וללא העתק. עשינו מאמץ גדול להשיג את התשובות שניתנו, וברוך ה' הצלחנו להגיע לעשרות רבות של תשובות.

חלק נוסף מהתשובות ניתנו כפסקי דין רבניים, תחילה בשבת הרב כדיין בבאר שבע ולאחר מכן כדיין בירושלים וכנשיא בית הדין הגדול. רבים מאד מדברי הרב בסוגיות אלו ניתנו בשיעורים בציבור. בשיעורים אלו שהיו במגוון גדול של מקומות נכחו אנשים רבים, וחלק מהשיעורים אף התפרסמו ע"י הלוויין בהיקף של עשרות אלפי צופים. משמתינו באיסוף תשובות אלו הייתה לשכתב את דבריו שנתנו בעל פה לכדי 'תורה שבכתב'.

עריכה:

רבים מגדולי ישראל שכתבו תשובות וזמנם היה בידם האריכו רבות בכתובתם. לא כן מרן הראשל"צ זצ"ל. בדרך כלל תשובותיו היו ב'קציר האומר', מועט המחזיק את המרובה. בחלק שנערך מפסקי הדין, לדוגמא, היה צורך לפענח נקודות רבות שהרב כתב ברמז על מנת להציג את המשנה הסדורה בפני הלומד והחוקר.

גם בשאלות עצמן, לעיתים היו השואלים רחוקים מחיי תורה וסגנונם לא היה ראוי, משום כך ערכנו את שאלותיהם, כדי שנוכל להביא אותם בפני הקורא. גאונותו של הרב לא צריכה ראייה, בקיאותו החובקת עולם וסברותיו ידועות בעולם התורה. בבאנו לטפל בדבריו היה צורך גדול לברר את מקורותיו בתורת הנגלה ותורת הנסתר, ועומק סברותיו. בעבודת מחקר זאת הסתייענו רבות בתלמידו המובהקים ובתלמיד חכמים.

ב. שו"ת הרב הראשי

בשבת מרן הראשון לציון, הרב מרדכי אליהו זצ"ל על כס הרב הראשי, התקבלו בלשכתו אלפי פניות מהציבור הרחב, ששאל שאלות רבות בתחומי ההלכה השונים. חלק מהפניות נעשו בעל-פה, חלק טלפונית, וחלק ניכר מהפניות נעשו בכתב. אהבתו של הרב לכל אחד מישראל, קטן כגדול, אינה יודעת גבולות, ולכן הוא הקפיד לתת מענה לכל שואל. בשלהי כל יום היה מרן הרב משיב על מאות השאלות אשר הגיעו ללשכתו דרך הטלפון, כך שהשואלים היו זוכים למענה עוד בערבו של יום.

בפרוייקט זה אספנו והוצאנו לאור מבחר של שאלות ותשובות שהראשל"צ זצ"ל ענה בכתב בשנים תשמ"ג-תשנ"ג, במשך שנות כהונתו כרב ראשי לישראל. שו"ת זה מתייחד בתשובות הקצרות שבו: דיונים הלכתיים שאפשר היה להאריך ולהעמיק בהם, תומצתו על יד הרב לכלל שורות ספורות המציגות את המסקנה ההלכתית למעשה.

עד היום יצאו שני כרכים. כרך ראשון מכיל את תשובותיו משנים תש"ן-תשנ"ג וכרך שני מכיל את תשובותיו מהשנים תשמ"ח-תשמ"ט. כעת נמצאים בעריכה הכרך השלישי הכולל תשובות מהשנים תשמ"ו-תשמ"ז, וכרך רביעי

הכולל תשובות מהשנים תשמ"ג-תשמ"ה.
 השלכה גדולה הייתה לכהונתו של מרן כרב ראשי. בשנים אלו התרחשו במדינת ישראל אירועים גדולים בעלי משמעות ציבורית, כמלחמת המפרץ, שהות צה"ל בלבנון, עליית יהודי ברית המועצות, חוקרים רבים מלווים עד היום במחקריהם את תקופת הזוהר של הרבנות בשנים אלו.
 בפרויקט הייחודי הזה נעשה נסיון להגיש בפני הלומד והחוקר את האווירה ו"הריח" ששררו ברבנות הראשית בכלל ובלשכתו של מרן הרב מרדכי אליהו בפרט.

חלק נוסף מתשובות אלו נתנו בכתיבה, כמכתבים לשואלים. הואיל והכתיבה הייתה ביד ולא ממחושבת, נמצא כי תשובות רבות ניתנו בכת"י וללא העתק. עשינו מאמץ גדול להשיג את התשובות שניתנו, וברוך ה' הצלחנו להגיע לעשרות רבות של תשובות ועוד היד נטויה.

תשובות רבות הרב היה כותב תוך כדי נסיעה ממקום למקום על מנת להשיג ניצול מירבי של הזמן. דבר זה הביא לכך שהשואלים קיבלו תשובה לשאלתם, אולם קשה היה לפנעח את כתב היד. בחלק הראשון (שנים תש"ן-תשנ"ג) הרב היה ברוך ה' והוא עבר על כל התשובות, תיקן והוסיף כראות עיניו, וכן הוסיף הערות לפי בקשת העורך שביקשו להאריך ולבאר במקום שקיצר. החלק השני (שנים תשמ"ח-תשמ"ט), נערך כאשר הר אושפז בבית החולים. לכן הרב לא עבר על התשובות אלא בנו, הר יוסף אליהו ראש כולל דרכי הוראה. הספקנו רק לשאול אותן שאלות להבהרה ולהעמקה. לצערנו איננו יכולים להיעזר ברב בשני החלקים עליהם אנו עובדים כעת, ואנו מסתייעים בתלמידי חכמים חשובים, ביניהם בניו וחוקר הרבנות הראשית הרב שמואל כ"ץ עורך הסידרה.. יש לציין שמקוצר זמן פעמים רבות הרב לא נימק את תשובותיו ולא הביא להן מקורות. את החיסרון הזה ממלא בבקיאות רבה הרב דוד שבת, שהוסיף אלפי מראי מקום והערות הלכתיות, כך יכול הקורא לדעת את המעיין ממנו שאב הרב את תשובותיו.

ג. דברי מרדכי

במשך עשרות שנים מרן הראשל"צ זצ"ל דרש וכתב על פרשות השבוע לפני רבבות מאזינים ולומדים ששתו בצמא את דבריו. שיעורים אלו הופצו בציבור בפני רבבות שומעים. בשלושת אלפים נקודות ברחבי הארץ היו מתאגדים מגוון גדול של יהודים, מכל רבדי האוכלוסייה וממרחב גדול של עדות, על מנת לשמוע את דברי הרב, ומגוון עלונים הביאו את דברי הרב לרבבות קוראים ברחבי הארץ והעולם.

יסודו של ספר זה בשיעורים אלו שנאמרו בעל פה, וכן בכתובים: העלון "קול

צופיך", עלוני "קול אליהו" ו"מעניני הישועה", ו"שבת בשבתו". דברים שיצאו לאור במרוצת השנים, במהדורות מזדמנות. את דברי ההלכה בספר לקטנו ותמצתנו מתוך תשובותיו הנמצאות בספרי השו"ת, וחלקם עדין בכתב יד. חשיבותה של עבודה זו גדולה מאוד: דבריו של הראשל"צ זצ"ל עוסקים בעולם העשייה הציבורי והאישי כאחד, ועומק הרעיונות נובעים בדבריו מתוך הפרשה אל עולם המעשה. הפצת דבריו תרמה רבות לשיח הציבורי בעם ולהשמעת דעת תורה המחוברת לעם ישראל, בארץ ישראל ואף בארצות הגולה. ואמנם, הצימאון הגדול לתורת רבנו אינו יודעת גבולות, ומרחבי הארץ והעולם פונים אלינו בבקשה שנעביר להם את דברי הרב ואפילו כטיוטות. תועלת הספר לציבור היא רבה. הספר מחולק לכל רובדי האוכלוסייה המצויים, כך שכל אדם מישראל על פי רמתו פותח את הספר ומוצא בו את חלקו. הספר בנוי מ-4 חלקים:

חלק א' - רעיונות ודברי הגות ומחשבה הנותנים אור על המציאות בה אנו חיים.
חלק ב' - רעיונות קצרים משמחי לב.
חלק ג' - חומר היסטורי רב על דמויות ההוד מהדורות הקודמים שרובם כבר אינם עמנו.
חלק ד' - הלכות ותשובות הקשורות לפרשה והלכותיה, תוך הפנייה למקורות רבים ומגוונים.
עד היום יצאו הספרים על חגי תשרי והחומשים בראשית, שמות.

ד. הסידור לתלמידי בתי הספר

אחד המפעלים החשובים ביותר להם היה שותף הרב הוא עריכת סידור מיוחד לתלמידים. יתרונות הסידורים הם כדלהלן:

פירוש רעיוני על הסידור אשר נכתב בידי הרה"ג שמואל אליהו שליט"א. בחלקים המרכזים של התפילה נעשתה חפיפה בין מספרי העמודים בסידור הספרדי לסידור האשכנזי וזאת על מנת להקל על המורים בשעה שהם מנחים את התלמידים לפתוח את הסידור באותו עמוד. ההלכות נכתבו בלשון פשוטה תוך הדגשה של ההלכות היסודיות והשכיחות. בעיצוב הסידור נעשה שימוש באותיות גדולות בכדי להקל על הקריאה.

אביהם של ישראל

כל ספרי הרב מרדכי אליהו זצ"ל
אביהם של ישראל א.ב.ג. | דורש טוב לעמו | מאמר
מרדכי למועדים וימים | שו"ת מאמר מרדכי א-ב |
שו"ת הרב הראשי א-ב | מאמר מרדכי-ושבתה
הארץ | דברי מרדכי - ברשית / שמות / במדבר /
ירח האיתנים | קיצור שולחן ערוך | סידור קול אליהו

49x10 ₪
(כולל משלוח)

www.harav.co.il | אריאל - 02-6521195 או באתר: www.harav.co.il